

Predmet C-424/19

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

29. svibnja 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Curtea de Apel București (Rumunjska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

15. veljače 2019.

Žalitelj (tužitelj u prvostupanjskom postupku):

Cabinet de avocat UR

Protustranke (tuženici u prvostupanjskom postupku):

Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice prin Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București

Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice

MJ

NK

Predmet glavnog postupka

Žalba koju je podnio Cabinet de avocat UR (Odvjetnički ured UR) kao tužitelj u prvostupanjskom postupku i žalitelj u žalbenom postupku (u daljnjem tekstu: žalitelj), u postupku protiv Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice prin Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București (Glavna regionalna uprava za javne financije u Bukureštu, Rumunjska, kao zastupnik Uprave za javne financije, Sektor 3), Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice (Uprava za javne financije, Sektor 3), te MJ-a i NK-a, kao tuženika u prvostupanjskom postupku i protustranaka u žalbenom postupku (u daljnjem tekstu: protustranke), na presudu Tribunalul București (Viši sud u Bukureštu, Rumunjska) koji je odbio žaliteljev zahtjev za uklanjanje s popisa obveznika poreza na dodanu vrijednost (PDV) i

povrat PDV-a uplaćenog u razdoblju od 2010. do 2014. nakon što je navodno pogrešno registriran kao obveznik PDV-a.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Na temelju članka 267. UFEU-a u vezi s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) UEU-a, Curtea de Apel București (Žalbeni sud u Bukureštu, Rumunjska) traži tumačenje članka 9. stavka 1. Direktive Vijeća 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost, te načela nadređenosti prava Unije.

Prethodna pitanja

1. U području primjene članka 9. stavka 1. Direktive Vijeća 2006/112/EZ (o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost), obuhvaća li pojam „obveznik” i osobe koje obavljaju zanimanje odvjetnika?
2. Dopušta li načelo nadređenosti prava Unije da se u naknadnom postupku odstupa od pravomoćnosti koju uživa konačna sudska odluka kojom je u bitnome utvrđeno da, u kontekstu primjene i tumačenja nacionalnog zakonodavstva u području poreza na dodanu vrijednost, odvjetnik ne isporučuje robu, ne obavlja gospodarsku djelatnost i ne sklapa ugovore o obavljanju usluga već ugovore o pružanju pravne pomoći?

Mjerodavne odredbe prava Unije

Članak 9. stavak 1., članak 24. stavak 1. i članak 193. Direktive Vijeća 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost

Presude u predmetu C-224/01, Köbler, u predmetu C-492/08, Komisija/Francuska, u predmetu C-62/12, Kostov, u predmetu C-463/14, Asparuhovo Lake Investment Company, i u predmetu C-543/14, Ordre des barreaux francophones et germanophone i dr.

Mjerodavne nacionalne odredbe

Članci 127., 129. i 150. Codul fiscal (Porezni zakonik), kojima se u nacionalno pravo prenose članci 9., 24. i 193. Direktive 2006/112

Članci 1341. i 1344. Codul civil (Građanski zakonik), koji se odnose na plaćanje bez osnove

Članci 431. i 432. Codul de procedură civilă (Zakonik o parničnom postupku), koji se odnose na pravomoćnost

Članak 15. Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (Zakon br. 51/1995 o ustroju i obavljanju odvjetničkog zanimanja), prema kojem je obavljanje predmetnog zanimanja nespojivo s neposrednim obavljanjem komercijalnih djelatnosti

Kratki prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Tužbom podnesenom pred Tribunalulom București (Viši sud u Bukureštu), žalitelj Cabinet de avocat UR (u daljnjem tekstu: Odvjetnički ured UR) tražio je da se Administrația Sector 3 a Finanțelor Publice (Uprava za javne financije, Sektor 3, Rumunjska) naloži da ukloni s popisa obveznika PDV-a, s učinkom od 2002. kada je isti pogrešno upisan kao obveznik PDV-a; da se svim protustrankama solidarno naloži povrat PDV-a naplaćenog bez osnove u razdoblju od 2010. do 2014., u ukupnom iznosu od 1 016 804 rumunjskih leja (RON); da se protustrankama MJ i NK naloži plaćanje novčane kazne u visini od 20 % minimalne nacionalne bruto plaće za svaki dan zakašnjenja, u korist prihoda državnog proračuna; da se svakoj od protustranaka MJ i NK naloži da žalitelju plati penale u iznosu od 1000 RON za svaki dan zakašnjenja počevši od 15. rujna 2015., dana kad su protustranke bile dužne ukloniti ga s popisa; i da se svim protustrankama solidarno naloži plaćanje, za svaki dan zakašnjenja, kamata u visini od 0,03 % ukupnog iznosa od 1 016 804 RON, tekuće od dana kad je žalitelj uplatio svaki iznos do dana kada mu protustranke vrate taj iznos.
- 2 U obrazloženju zahtjeva žalitelj je u bitnome naglasio da je 28. svibnja 2015. zatražio da ga se ukloni s popisa obveznika PDV-a te da mu se vrati PDV naplaćen bez osnove, s obrazloženjem da je bio pogrešno registriran kao obveznik PDV-a unatoč tome što se odredbe o tom porezu na njega nisu primjenjivale niti se primjenjuju. Budući da protustranke nisu prihvatile njegove zahtjeve, žalitelj se obratio spomenutom sudu. Žalitelj je tvrdio da iznos od ukupno 1 016 804 RON, uplaćen na ime PDV-a u razdoblju od 2010. do 2014., predstavlja plaćanje bez osnove, zato što dugovanje na ime kojega je uplaćeno u stvarnosti ne postoji.
- 3 Protustranke su podnijele protutužbu kojom su tražili da se zahtjev odbije, navodeći u bitnome da je žalitelj imao obvezu plaćanja PDV-a zato što je od 2002. prešao prag godišnjeg prometa koji mu je omogućavao da bude oslobođen plaćanja tog poreza, a koji je otada prijavio i uplatio poreznom tijelu.
- 4 Žalitelj je podnio repliku u kojoj je osporavao obranu protustranaka, navodeći u bitnome da obavlja pravnu djelatnost i da je sa svojim strankama sklopio i da sklapa ugovore o pružanju pravne pomoći, a ne ugovore o obavljanju usluga. Budući da ne obavlja nikakvu gospodarsku djelatnost, smatra da ne podliježe odredbama o PDV-u iz Poreznog zakonika.
- 5 Presudom od 17. veljače 2017. Tribunalul București (Viši sud u Bukureštu) odbio je žaliteljev zahtjev kao neosnovan. U obrazloženju taj je sud u bitnome naglasio da se u smislu Poreznog zakonika obveznikom smatra svatko tko neovisno, na bilo kojem mjestu, obavlja gospodarsku djelatnost, uključujući slobodna

zanimanja, bez obzira na cilj ili rezultat te djelatnosti. Sukladno Zakonu br. 51/1995 o ustroju i obavljanju odvjetničkog zanimanja, to je zanimanje slobodno i neovisno, pa ulazi u područje primjene Poreznog zakonika, a žalitelj stoga predstavlja obveznika. Argument žalitelja da se obavljanje zanimanja odvjetnika ne može smatrati pružanjem usluga odbijen je jer se djelatnosti slobodnih zanimanja, baš kao i djelatnosti odvjetnika, zasebno spominju u Poreznom zakoniku. S druge strane, ne postoji nijedna pravna odredba koja bi predviđala oslobođenje od PDV-a za zanimanje odvjetnika. Dakle, žalitelj je bio registriran kao obveznik PDV-a u skladu sa zakonskim odredbama.

- 6 Žalitelj se žalio protiv te presude pred Curteom de Apel București (Žalbeni sud u Bukureštu).

Sažetak obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 7 Sud koji je uputio zahtjev ističe da je nesporna činjenica da je žalitelj na dan 28. svibnja 2015., kada je poreznom tijelu podnio zahtjeve, bio obveznik PDV-a nakon što je 2002. prešao prag utvrđen poreznim propisima. Taj isti žalitelj međutim traži povrat spornog iznosa iz razloga jer ga nije bio dužan platiti, s obzirom na to da djelatnost koju obavlja nije među slučajevima predviđenim Poreznim zakonikom.
- 8 U prilog osnovanosti svoje žalbe, žalitelj se uz ostalo poziva na pravomoćnost presude Tribunalula București (Viši sud u Bukureštu) od 21. rujna 2016., kao i na presudu Curtea de Apel București (Žalbeni sud u Bukureštu) od 30. travnja 2018., donesene u drugom postupku koji se odnosio na njega, a u obrazloženju kojih je navedeno da žalitelj nije isporučio nikakvu robu niti je pružio ikakvu uslugu u smislu Poreznog zakonika, jer sa svojim strankama nije sklopio ugovore o obavljanju usluga već ugovore o pružanju pravne pomoći koji ulaze u područje primjene Zakona br. 51/1995 o ustroju i obavljanju odvjetničkog zanimanja i ne predstavljaju ugovore o obavljanju usluga u smislu tog zakona.
- 9 Sud koji je uputio zahtjev ističe da, prema nacionalnom pravu, pravomoćnost presude može imati kako negativan tako i pozitivan učinak. Negativan učinak pravomoćnosti sprječava vođenje novog postupka u slučaju kad, u odnosu na akt kojim je pokrenut raniji postupak, postoje iste stranke, ista pravna osnova i isti predmet, kako bi se izbjegla proturječnost u izrekama sudskih odluka. Pozitivan učinak pravomoćnosti omogućava bilo kojoj stranci da se pozove na odluku koja je prethodno postala pravomoćna u drugom sporu, ako postoji veza između potonjeg spora i te odluke. U slučaju pozitivnog učinka, nije potrebno ispuniti uvjet trostruke jednakosti elemenata procesnopravnog odnosa (stranke, osnova i predmet) kao u slučaju negativnog učinka, već samo mora postojati povezanost s odlukom koja je prethodno postala pravomoćna, a uz koju je novi postupak vezan, kako se ne bi odstupilo od onoga što je već utvrdio drugi sud. Pozitivan učinak pravomoćnosti ne pretpostavlja jednakost sudske tužbe već samo spornih elemenata o kojima se raspravlja u dva postupka, tako da se je na taj učinak

moguće pozvati u obrani u pogledu merituma. Nadalje, prema Zakoniku o parničnom postupku, pravomoćnost se ne odnosi samo na izreku presude već i na obrazloženje na kojem se ona temelji, uključujući i obrazloženje kojim je riješeno sporno pitanje.

- 10 Sud koji je uputio zahtjev ističe da, kako bi se izbjegla nagađanja o ishodu odluke, ne može tvrditi da spomenute presude uživaju ili ne uživaju pozitivan učinak pravomoćnosti. Međutim, ako se pokaže da dotični učinak postoji, navedena obrazloženja te dvije presude mogu utjecati na odluku koja treba biti donijeta u postupku koji se vodi pred tim sudom.
- 11 U tom kontekstu, kada je riječ o prvom prethodnom pitanju u pogledu pojma obveznika u smislu Direktive 2006/112, sud koji je uputio zahtjev podsjeća na sudsku praksu Suda u predmetu C-492/08, Komisija/Francuska, u predmetu C-62/12, Kostov, u predmetu C-463/14, Asparuhovo Lake Investment Company, i u predmetu C-543/14, Ordre des barreaux francophones et germanophone i dr.
- 12 Međutim, sud koji je uputio zahtjev naglašava da aspekti koje je Sud posebno razmatrao u gore navedenim predmetima, iako mogu pružiti neke korisne naznake za rješavanje spora koji se pred njim vodi, ne potvrđuju sa sigurnošću spada li djelatnost koju obavlja odvjetnik, poput one o kojoj je riječ u konkretnom slučaju, u područje primjene Direktive 2006/112.
- 13 S druge strane, taj isti sud navodi da, u slučaju da, slijedom tumačenja nacionalnog prava prema odgovoru Suda na prvo prethodno pitanje, treba zaključiti da djelatnost koju žalitelj obavlja podliježe plaćanju PDV-a, bit će potrebno odgovoriti na drugo prethodno pitanje, to jest dopušta li načelo nadređenosti prava Unije da se u naknadnom postupku odstupi od pravomoćnosti koju može uživati konačna sudska odluka.
- 14 Kada je riječ o tom drugom prethodnom pitanju, sud koji je uputio zahtjev ističe da je u točki 38. presude u predmetu C-224/01, Köbler, Sud već utvrdio da se značaj načela pravomoćnosti ne može dovoditi u pitanje i da je u cilju osiguravanja stabilnosti prava i pravnih odnosa te dobrog pravosuđenja, važno da se sudske odluke koje su nakon iscrpljivanja dostupnih pravnih lijekova ili nakon isteka rokova određenih za te pravne lijekove postale konačne, više ne mogu preispitivati.
- 15 U okolnostima primjene dvaju temeljnih načela koja bi u kontekstu rješavanja konkretnog predmeta bila međusobno suprotstavljena – načelo nadređenosti prava Unije i načelo pravomoćnosti koje može uživati konačna sudska odluka u naknadnom postupku – sud koji je uputio zahtjev mora utvrditi redosljed kojim će se ona primjenjivati, tim više što svako od ta dva načela može dovesti do dijametralno suprotnog procesnog rješenja, to jest, u prvom slučaju, do mogućnosti odbijanja zahtjeva u svjetlu mjerodavnog prava Unije i, u drugom slučaju, do mogućnosti prihvaćanja zahtjeva u svjetlu aspekata o kojima je već odlučeno u ranijim odlukama.

- 16 Konačno, sud koji je uputio zahtjev ističe da nije pronašao nijednu presudu Suda u kojoj bi se nalazio odgovor na postavljena prethodna pitanja i da se postojeća sudska praksa Suda u konkretnom predmetu ne može na odgovarajući način primijeniti s obzirom na njegove posebnosti.

RADNI DOKUMENT